

EVALUERING

I henhold til lov om friskoler og private grundskoler.

Beskrivelse af evaluering på Rudolf Steiner - skolen i Århus.

1. Vidnesbyrd og EPC – Europæisk Portfolie Certifikat.
2. Årsopgaven i 12. klasse
3. Prøver ved periodeafslutning i overskolen. Skrivedage.
4. Evaluering i underskolen.
5. Evaluering i mellemskolen
6. Forældremøder, konsultationer og hjemmebesøg.
7. De ugentlige konferencer under den nye organisation. Jan. 2008
8. Skolens Specialcenter.
9. Evaluering af eleverne i Specialklasserne.
10. Tilsyn.
11. Skolens evalueringer i 2010 – 2011.

1. VIDNESBYRD

Igennem skolens lange historie – mere end 55 år – har skolen evalueret sine elever igennem fyldige vidnesbyrd (skriftlige udtalelser). Vidnesbyrd gives i 2., 4., 6., 8., 9., 10., og 12. klasse ved skoleårets afslutning. I de mindste klasser henvender vidnesbyrdene sig primært til forældrene, der dog kan bruge visse dele deraf som grundlag for samtale med barnet. 6. klasses vidnesbyrd er skrevet direkte til eleven i du - form, men med krav om, at forældrene også læser det, da de vil kunne uddrage noget andet end eleven. Fra 8. klasse og i resten af skoleforløbet modtager eleverne vidnesbyrd hvert år ved skoleårets afslutning. Dog ikke i 11. klasse, da de to sidste skoleår ses som en sammenhæng. Vidnesbyrdene her er skrevet til både forældre og elev, men tager også hensyn til den enkelte elevs uddannelsesvej og kan/er derfor målrettet denne. Hvis en elev således ønsker at forlade skolen efter 9.- eller 10. klasse, retter vidnesbyrdet sig også mod samfundet og det videre skoleforløb, som eleven ønsker at påbegynde.

Vidnesbyrdet, eller elev-evalueringen, sker på baggrund af den konkrete undervisning i de forskellige fag og undervisningens indhold. Da store dele af undervisningen i skolens fagkreds foregår som periodeundervisning over 3 - 4 uger (emneuger) i de to daglige hovedfagstimer, lægges der fra skolens side vægt på, at eleverne i overskolen får tilbagemelding om undervisningsforløbet 4 – 5 uger efter periodens afslutning. Der skrives

således vidnesbyrd til disse klassetrin året igennem, hvilket giver mulighed for løbende at tage henvisninger, opfordringer og erfaringer til sig. Ved skoleårets afslutning samles disse så med udtalelserne fra fagtimerne, sprog og bevægelses fagene, håndværks- og kunstundervisningen. Her følger pensumbeskrivelserne i de enkelte fag med. En præcis og fyldestgørende pensum-angivelse er især vigtig for eksternt brug af vidnesbyrdet.

Den måske vigtigste grund til at skrive vidnesbyrd, er den virkning lærerens tanker omkring barnet har på barnet. Det indre arbejde der foregår, når læreren danner sig et eget billede af barnet og gør sig den anstrengelse at formulere det, kan have så stor en virkning på barnet, at det få uger efter kan være synligt forvandlet. Derfor er det en daglig opgave for læreren, at beskæftige sig inderligt med "sine børn", for igennem dette arbejde ikke kun at støtte barnet, men også få inspiration og ideer til, hvad der fremover kunne gøres af tiltag. Således er processen omkring vidnesbyrdskrivning ikke kun et øjebliksbillede af barnet, sådan som en eksamenssituation er, men et arbejde, der stærkt virker ind i fremtiden på baggrund af det, der er, og det, der har været. Dette er blandt andet også baggrunden for, at skolen har valgt fortsat at være eksamens - fri. Vi giver ikke karakterer, men vi karakteriserer.

De skrevne vidnesbyrd læses altid igennem af en anden lærer for at undgå misforståelser, modsigelser og ensidige subjektive holdninger.

Internt stilles der visse krav til vidnesbyrdets indhold:

1. Indstilling til faget.
(Engagement og koncentration. Begejstring, undren og nysgerrighed. Hukommelse og fantasi.)
2. Elevens evne til at bearbejde det faglige.
(Balance mellem at være reproducerende og skabende. Tydelig forskel mellem at være nøgternt refererende og selvstændigt bedømmende. Den æstetiske arbejdsproces og udførelse. Orden, skrift og tegninger/illustrationer.)
3. Kunnen. Standpunkt i faget.
4. Elevens udviklingsbillede. Hvor skal der fremover sættes ind?
(Hvad af dybere værdi har eleven udviklet, og hvad bør ansøres, bestræbes eller kræves? Er eleven udholdende, trofast, ansvarlig og pligtopfyldende?)
5. Social indstilling i det daglige arbejde.
(Hvad og hvordan har eleven givet noget til fællesskabet i klassen? Kan eleven arbejde sammen med andre i gruppearbejde?)
6. Fravær.

Igennem kendskab til læreplanen og forståelse for/indblik i menneskekundskaben forsøger læreren at skildre eleven, indsats og evner i forhold til dennes viljes-, følelses og bevidsthedsmæssige udvikling under hensyntagen til elevens alder. En sådan bevidsthed hos læreren vil give en naturlig differentiering af vidnesbyrdene.

Differentiering i forhold til overskoleforløbet.

9. klasse.

Elevens evne til intellektuel forståelse som oplevelse, der kan erindres og være genstand for debat. Elevens evne til, i enkel form, at analysere og konkludere. Forhold til enkel logik. At kunne skelne mellem egne og andres ideer. Subjektive og objektive relationer. Elevens følelsesmæssige engagement og deltagelse kommer her ofte frem som spontan begejstring. Elevens individuelle lyst og ulyst/sympati og antipati overfor stoffet eller anden person kan være fremherskende. Der stilles efterhånden større krav om egen autoritet, initiativer og opgaveløsning i undervisningssituationen.

10. klasse.

Den intellektuelle forståelse er her mere evnen til systematisk analyse og syntesedannelse. At kunne bevæge sig frit imellem årsags- og virkningsrelationer. Udviklet proportionsfornemmelse. At kunne skelne mellem tanker af emotionel og moralsk karakter. Elevens teoretiske dømmekraft.

Følelsesmæssig frihed til at kunne leve sig ind i en rolle, et stofområde eller arbejdsopgave. Eleven har evnen til at kunne distancere sig. Fascinations evne balancerer med selvstændighedsfølelse. Oplevelse af demokrati. At kunne se andre som ligeværdige trods individuelle forskelle. En vis selverkendelse på godt og ondt. Evner at lave sit eget arbejde og at påtage sig pligter ud fra fornuft. Kan forfølge egne ideer.

11. klasse.

Intellektuel forståelse af komplekse problemformuleringer. Teoriens relativitet. Er i stand til følelsesmæssigt at indleve sig i andre og evner at tænke eksakt i moralske, humane og sociale ideer. Medlidenhed. Kan finde eget ståsted. Oplever tilværelsens transcendens. Kristne og moralske idealer i forhold til medmenneskene, samfundet og omverdenen. Evner at handle uden en tvingende eller personlig grund.

12. klasse.

Intellektuel forståelse som: evnen til at se flere sideordnede synspunkters relative sandhed og at vurdere disse på egne præmisser. Selvstændig brug af en metode eller et tankesystem. En vis voksen modenhed som følelsesmæssig ligevægt. Har selverkendelse og evne til selv - evaluering. Social forståelse og demokratisk indsigt. Åben, velvillig og samarbejdsvillig. Evne til at fordybe sig, at tænke og handle ud fra eget motiv. Kan indordne sig og sætte ind med rette handling og kraft på rette tid og sted. Situationsfornemmelse.

Real kompetence vurdering.

Siden 1. januar 2009 har skolen været i et samarbejde med VUC i Århus omkring real kompetence vurdering af vore afgangselever fra 12. klasse. I forbindelse med en HF eksamen eller enkelt fag på VUC har den enkelte elev mulighed for at blive vurderet i op til seks forskellige fag.

EVALUERING IGENNEM PORTFOLIEARBEJDE.

Siden 2008 har skolen deltaget i et Comenius projekt i EU regi. 12 skoler fra 8 europæiske lande har arbejdet intensivt på at udvikle et **Europæisk Portfolio Certifikat – EPC**. Igennem dette arbejde har vi forpligtiget os til at være med til at afprøve systemet i undervisningen ved at give denne som særlige portfolio perioder, fortrinsvis i hovedfagsundervisningen, men der er også lavet sprogportfolio, kunstportfolio og portfolio i forbindelse med erhvervspraktik. Det særlige ved undervisningen er oplægget der nøje beskriver undervisnings/projektets indhold, lavet i samarbejde med eleverne, samt elevens egen forventning til undervisningen/projektet. Ved afslutningen skriver eleven en fyldig selvevaluering der følges op af lærerens evaluering. Alt samles i et certifikat, der erstatter vidnesbyrd for den pågældende undervisning. Comenius projektet blev færdig sommeren 2010. Alle, der vil bruge konceptet, kan søge licens hos skolens EPC udvalg. Herunder følger beskrivelsen af 12. klasses årsopgave portfolio der i 2010 for første gang blev lavet på denne baggrund.

ÅRSOPGAVE PORTFOLIE

Udarbejdet efter retningslinjer fra EPC – Europæisk Portfolio Certifikat.

Hvad er en årsopgave? (skolens almen beskrivelse)

Årsopgaven er en helt frit valgt opgave, som eleven beslutter sig for omkring 1. marts i skolens 11. klasse. Opgaven omfatter en teoretisk/skriftlig del og et praktisk kunstnerisk arbejde som eleven fordyber sig i gennem et helt år, sideløbende med undervisningen i skolen. Ved afleveringen af arbejdet laves der en offentlig udstilling og eleven fremlægger/forvarer sit arbejde gennem et offentligt foredrag.

Ved opgavens begyndelse afleveres emne og titel sammen med en projektbeskrivelse, der danner grundlag for EPC'en. Eleven tilrettelægger selv sit arbejde bistået af en eller flere selvvalgte eksterne eller interne faglige/pædagogiske vejledere. Under vejs i processen følges

arbejdet ikke kun af vejlederne, men der aflægges også delrapporter for klassen, lærerne og forældrene, hvor erfaringer og problematikker udveksles.

Processen skal indeholde væsentlige elementer som:

1. Studier af emnets historie og status. (valg af kildemateriale)
2. Forskning. Nyt undersøges og områder belyses.
3. Sammenfatning af egne erfaringer og tydelig beskrivelse af egne holdninger og synspunkter.
4. Nye elementer, opdagelser og inspirationer.

Resultatet af arbejdet skal fremstå i en bog og det praktiske arbejde skal være færdig og gennemarbejdet. Dertil har eleven brug for:

1. Overblik over opgaven og hele arbejdsprocessen.
2. Tilrettelæggelse af arbejdet i forhold til den afsatte tid. Lave en tidsplan.
3. Planlægge en målrettet indsats i forhold til egne evner, vejledning og evt. hjælp for at nå målet.
4. Vedholdenhed og udholdenhed i forhold til ydre og indre vanskeligheder.

Faglige mål og krav.

Den teoretiske opgave:

Eleven skal tage stilling til, om det teoretiske arbejde skrives på PC eller i hånden, samt til den måde evt. illustrationer og tegninger udføres på. Eleven skal gennem arbejdet kunne beherske den faglige fordybelse i det teoretiske stof gennem kildesøgning på en alsidig måde, og derigennem sammenfatte egne forskningsresultater, hvori angivelsen af kilder tydeligt fremgår. Det skriftlige arbejde begynder med en indledning, hvori læseren forberedes på emnet, dets behandling og problematik. Sproget, ortografi og retskrivning skal være gennemarbejdet og klart fremstillet, og teksten skal være opdelt med tydelige afsnit og passende overskrifter. Bogen skal afsluttes med et fagligt og personligt efterskrift (evaluering) i forhold til opgavens oprindelige projektbeskrivelse. Refleksion og tilbageblik. Bogen skal være håndværksmæssigt indbundet efter eget oplæg og med erfaringen fra skolens undervisning i bogbinding. Den skal fremtræde med nummererede sider og indholdsfortegnelse. Det grafiske layout, illustrationer og tegninger, skal være æstetisk gennemarbejdet.

Den praktiske opgave:

Eleven skal lære at anvende og videreudvikle håndværksmæssige og kunstneriske færdigheder, så det færdige produkt er dygtigt og fagligt korrekt udført. De praktiske opgaver skal kunne bedømmes af fagligt kompetente personer under hensyn til elevens alder og den tid denne har haft til at fordybe og dygtiggøre sig i området. Den praktiske opgave bør stå i

rimelig relation til det teoretiske arbejde og være afsluttet med henblik på udstilling og bedømmelse.

Den mundtlige præsentation:

Efter aflevering af årsopgaven forbereder eleven en klar disposition til en mundtlig offentlig fremlæggelse af sit arbejde på ca. 30 minutter. Heri fortælles der ærligt om emnet, hele arbejdsprocessen, erfaringerne og det faglige, personlige udbytte. Sproget skal være velformuleret, sammenhængende og klart, så det tydeligt kan forstås af tilhørerne.

Evaluering.

Da det er eleven, der gør sig erfaringer, udvikler færdigheder og kompetencer, er det naturligt, at det også er eleven, der primært skriver evalueringen. Det er en selvprøve, hvor rammerne stilles af skolen, men kravet om, hvad der skal præsteres stilles af eleven selv. I EPC'en er beskrevet, hvad denne selvevaluering skal indeholde og der er sat et spørgeskema op til hjælp og vejledning for denne. Denne skriftlige selvevaluering skal være færdig til udstilling og fremlæggelse af årsopgaverne.

Faglig evaluator. (ekstern eller intern)

Opgaven anmeldes/ evalueres i forhold til elevens selvevaluering, dennes projektbeskrivelse og Rudolf Steiner – skolens krav og beskrivelse til gennemførelse af en årsopgave.

Anmeldelse og bedømmelse skal så vidt muligt ske ud fra en saglig omtale og vurdering af det faglige omfang og niveau. Det karakteristiske /personlige ved elevens fremstilling af resultaterne såvel praktisk, som teoretisk skal karakteriseres og bedømmes på lige fod med tilsvarende personlige og faglige niveauer i andre ungdomsuddannelser.

Retningslinjer derfor:

1. Ydre beskrivelse af opgaven, omfang, sidetal, antal ord, skriftstørrelse, skriftens art, bogens størrelse/mål, indbinding, omfang af illustrationer og omfang af det praktiske arbejde.
2. Beskrivelse af emnets behandling. Kapitelinddeling, udvikling og sammenhæng i afsnittene. Vurdering af eget originalt arbejde i forhold til kildeangivelser. Selvstændighed. Faglig vurdering af indhold og form. Det praktiske arbejdes kvalitet.
3. Sproget. Er det elevens eget? Er det sammenhængende, logisk og flydende? Er det billedrigt og begrebsmæssigt klart? Svarer sprogets karakter til emnets indhold? Hvordan er retskrivning og ortografi?

4. Den kunstneriske eller tekniske prægning: Vurdering af illustrationers kunstneriske værdi og tekniske tegningers klarhed og præcision. Det praktiske arbejdes håndværksmæssige udførelse og kunstneriske værdi.
5. Arbejdets latente værdier. Kan man fremhæve noget ved helhedsindtrykket, som viser elevens udvikling og faglige fordybelse under arbejdsprocessen, samt vurdere de opnåede resultaters egne, faglige og/eller nye værdier. Fremtidige udviklingsmuligheder på grundlag af arbejdet.

Begge evalueringer indgår i elevens EPC og medtages i det afsluttende vidnesbyrd.

EPC

Projektbeskrivelse. (elevens egen beskrivelse af planerne for opgaven og arbejdet med denne som afleveres skriftligt ved arbejdet begyndelse. I år er det d. 1. marts 2010.)

Beskrivelsen skal indeholde:

Projektets navn

Hvor finder det sted

Dato

Tidsramme

Elevens alder/klasse

Navn på elevens vejleder

Angivelse af om projektet er en pligt opgave eller frivilligt valgt

Beskrivelse af opgavens indhold og særlige tyngdepunkter, metode og kompetencer, der lægges særligt vægt på og tænkes benyttet

Selvevaluering.

En præcis beskrivelse af arbejdet med hele opgaven

En præcis beskrivelse af fremgangsmåden

En beskrivelse af de brugte og ny erhvervede færdigheder

Fremmedevaluering.

Beskrivelse af det grundlag evalueringen hviler på. (egne iagttagelser, tilbagemeldinger fra andre, beskrivelse af opgavens ydre fremtoning, læsning og gennemgang af opgaven, beskrivelse og anmeldelse af praktisk arbejde, fremlæggelse osv.)

Beskrivelse af de iagttagne færdigheder

Elevens deraf udledte kompetencer

Formalia.

Elevens for – og efternavn

Skolens navn

Skoleår og dato

Elevens underskrift under selvevalueringen

Evaluators og lærers underskrift under fremmedevalueringen

Skolens stempel

Hjælp til projektbeskrivelse.

Hvilket emne/tema har mit årsarbejde?(arbejdstitel)

Hvem er min vejleder?

Hvad vil jeg især lægge vægt på i arbejdet?(teoretisk, kunstnerisk, praktisk)

Hvad vil jeg undersøge/afprøve/efterforske/fremstille?

Til hvilket formål vil jeg indsamle informationer?

Hvem vil jeg opsøge og tale med?

Hvilke steder vil jeg evt. besøge?

Hvilke hjælpemidler har jeg brug for?

Hvordan og med hvilke midler dokumenterer jeg mine arbejdsresultater?

Hvordan og med hvilke midler præsenterer jeg mine arbejdsresultater?

Hvilken form skal mit skriftlige arbejde have?

Evalueringsinstrument.

For at sikre, at eleven reflekterer over sit arbejde og skriver en fyldestgørende selvevaluering, får eleven udleveret et spørgeskema til hjælp.

1. Hvordan er jeg kommet til rette med den afsatte tid?
2. Har jeg formået at planlægge/tilrettelægge arbejdet i forhold til tiden?
3. Hvordan og hvor har jeg fået kilde – og informationsmateriale til opgaven?
4. Hvilke vanskeligheder er jeg stødt på? Hvilken hjælp har jeg fået?
5. Hvilke glæder og sorger har arbejdet givet mig i løbet af året?
6. Hvordan har jeg oplevet året i forhold til mit års arbejde?
7. Hvordan har samarbejdet været med min vejleder?

8. Hvordan har mit forhold til mit valgte emne været i løbet af året? Har det forvandlet sig og hvordan?
9. Hvordan forholder mit resultat sig til mine oprindelige ideer og projektbeskrivelse?
10. I hvilket forhold står det teoretiske og praktiske arbejde til hinanden?
11. Hvilke vigtige erfaringer har jeg gjort mig i forhold til mit arbejde med årsopgaven?
12. Har årsopgaven udfordret mig personligt?
13. Set i bakspejlet, har jeg så valgt det rigtige emne?
14. Hvad er jeg tilfreds med/utilfreds med?
  - a. Omfang
  - b. Indhold
  - c. Præsentation
  - d. Det samlede indtryk
  - e. andet.

3. PRØVER VED PERIODEAFSLUTNING OG FAGTIMEPRØVER.

At skolen har valgt at fravælge eksamen, er ikke ensbetydende med, at vore elever ikke bliver prøvet. Kollegiet arbejder løbende med at udvikle og videreudvikle prøver og tests af eleverne. Dette sker i overskolen (9.- 12. klasse) ved afslutning af de fleste hovedfagsperioder. Disse prøver er naturligvis ikke godkendte, men rent interne og giver et billede af elevens standpunkt og udbytte af undervisningen. De er således en medvirkende faktor ved lærerens evaluering af elevens indsats og efterfølgende skrivning af vidnesbyrd. Udbyttet af de ugentlige fagtimer afprøves også. Det kan ske i fagene dansk, fremmedsprog og matematik, hvor læreren vælger at give eleverne en af folkeskolens eller gymnasiets alderssvarende prøver, for dermed at sammenligne klassens standpunkt med det offentlige system. Derudover afholdes der en til to gange om året skrive dage i disse fag, hvor klasserne får mellem 3 og 5 timer til at løse en skriftlig opgave eller skrive en stil. Resultatet bliver bedømt og vurderet.

4. EVALUERING I UNDERSKOLEN.

Vores pædagogik tager udgangspunkt i, hvad den enkelte elev kan. Eleverne måles ikke i forhold til de andre, men i forhold til deres egen udvikling. Derfor er det en forudsætning for undervisningen, at læreren er meget bevidst om den enkelte elevs kunnen på følgende tre områder: det faglige, det sociale og det indlæringsmæssige. Læreren arbejder hele tiden bevidst på at opdatere denne viden.

Der evalueres i de mindste klasser:

- når læreren går rundt i klassen og hjælper hver enkelt elev tilrette med sit skriftlige arbejde
- når stoffet fra dagen i forvejen repeteres
- gennem samtale eller ved, at der refereres i fællesskab eller individuelt.
- når der genfortælles, og læreren iagttager i forhold til elevens hukommelse, ordforråd og formuleringsevne.
- når den enkelte elev prøves med jævne mellemrum i højtlesning
- når der arbejdes mundtligt med indøvning af tabellerne og med hovedregning

Efter endt hovedfagsperiode gennemser læreren elevernes hæfter og vurderer klassens standpunkt, således at der kan tages udgangspunkt i dette, når næste periode i faget tilrettelægges. Denne vurdering danner ligeledes grundlag for skrivning af vidnesbyrd.

5. EVALUERING I MELLEMSKOLEN.

I mellemskolen arbejdes der efterhånden mere selvstændigt. Der evalueres når:

- eleverne mundtligt refererer gårsdagens stof for hinanden for derefter at behandle stoffet skriftligt og illustrativt
- der øves hovedregning i klassen
- hjemmeopgaver rettes og kommenteres. Dette gøres dagligt eller ugentligt alt efter fagets indhold, de stillede opgaver og klassetrin.
- en periodes indhold samles ved periodens afslutning, og det samlede skriftlige arbejde afleveres til læreren for senere at blive givet tilbage til eleven i rettet tilstand og med en skriftlig eller mundtlig kommentar. Herunder også en evaluering af elevens kunstnerisk/æstetiske udformning af arbejdet. Dette danner også grundlag for vidnesbyrdene.

På alle klassetrin tages det sociale liv op gennem samtale med eleverne. Emner, som den enkelte elevs velbefindende og trivsel og den enkeltes og alles ansvar i det sociale fællesskab, berøres. Der tages udgangspunkt i elevernes og klassernes individuelle fællesskaber og

klassetrinnene, således at al samtale tager hensyn til alder og eventuel problematik. Forældre, fritidspladspersonale og andre relevante personer inddrages, hvis det skønnes nødvendigt.

6. FORÆLDREMØDER.

Det er væsentligt for skolen at have en god kontakt til forældrene. Denne skabes blandt andet igennem de to årlige forældremøder, hvortil der er mødepligt. På møderne behandles de emner, der er fælles for hele klassen, og ikke individuelle spørgsmål. Lærerne giver et billede af det alderstrin, som klassen befinder sig på, ud fra menneskekundskaben og barnets normale udviklingsvej. Der fortælles om klassens indsats i undervisningen og dens sociale ressourcer. Klassens faglærere kan være tilstede og bidrage til at beskrive klassen. Igennem samtale og diskussion skabes der et billede af klassen set ud fra forældrenes oplevelse igennem barnet. Særlige situationer og undervisningsforhold kan tages op.

KONSULTATIONER OG HJEMMEBESØG

Igennem konsultationerne gives der mulighed for at gå ind på det enkelte barns individuelle situation. Her bringes barnets faglige standpunkt til bevidsthed, dets indsats i skolen, hjemmearbejde, personlige problemer og sociale egenskaber bliver diskuteret. I mere komplekse tilfælde afsættes der tid til et eller flere længere møder med forældre og/eller barn samt evt. relevante instanser, de såkaldte netværksmøder. På de yngre klassetrin vælger nogle lærere at tage på hjemmebesøg, da dette giver mulighed for at danne sig et billede af barnet i andre omgivelser. Konsultationer og hjemmebesøg må i allerhøjeste grad ses som en evaluering af eleven og undervisningen på skolen. Der lægges vægt på personlige samtaler frem for mail korrespondance.

7. DE UGENTLIGE KONFERENCER.

Igennem hele skoleåret 2007/08 har skolens kollegium og bestyrelse arbejdet meget aktivt med skolens struktur, ledelse, samarbejdsformer, værdi- og handlingsgrundlag. Påbegyndelsen af dette arbejde ligger i en evaluering af den hidtidige struktur og et stort fælles ønske om at lave nogle væsentlige ændringer og forbedringer. Til dette arbejde har vi fået stor og værdifuld hjælp af Ejvind Nielsen fra konsulentfirmaet EN team udvikling i Frederikshavn. Dette har midt i skoleåret 07 - 08 medført nogle større ændringer i forhold til den hidtil beskrevne praksis i skolens ledelse og struktur.

Skolen er blevet delt op i fire afdelinger; underskole, overskole, specialskole og fritidsordninger. Hver af disse har fået en leder, der sammen med skolelederen danner skolens lederteam på fem personer. Denne gruppe erstatter det tidligere konferenceudvalg og

har fået mandat til også at træffe beslutninger. Ledergruppen holder fast møde en gang om ugen, hvor den bl.a. tilrettelægger den ugentlige fælles pædagogiske konference.

Hver torsdag afholdes der møde i hver af de fire grupper fra kl. 13.30 til 15.00 i underskolen og kl. 17.15 til 19.00 i overskolen.. De vigtigste punkter på disse møder er af pædagogisk art. Her bliver klassernes og den enkelte elevs trivsel sat i centrum, og der udarbejdes en plan for, hvordan man bedst kan hjælpe eller forbedre en given sag. Gruppen vil altid evaluere på, hvor sagen står, hvad der er gjort, hvilken virkning, det har haft, og hvad der skal til for at føre det videre. Indholdet af gruppemøderne samler sig naturligvis meget omkring det, der er den enkelte gruppes område. Derudover fremlægger der periodeplaner for undervisningen, lærerne giver hinanden indblik i, hvad der arbejdes med, ligesom der også ses tilbage på afsluttet undervisning. Undervisning, der af den ene eller anden grund ikke fungerer optimalt, vil der blive arbejdet med, med henblik på at finde løsninger og forbedringer. Der lægges stor vægt på, at det sociale fungerer i alle situationer. Alle væsentlige spørgsmål af teknisk eller praktisk art drøftes. Det kan dreje sig om vikarproblemer, skemaændringer, fagfordeling, særlige arrangementer og lignende. Alle har mulighed for at komme med holdninger og synspunkter, og kan der skabes enighed, træffer gruppen også beslutning. I manglende fald fremlægger gruppelederen gruppens holdning for ledergruppen, der så træffer den endelige beslutning.

Alle nyansættelser foregår ligeledes i de respektive grupper gennem nedsættelse af et mindre ansættelsesudvalg, specielt valgt til den konkrete ansættelse.

Udover dette foregår der i overskolegruppen et løbende visionsarbejde, hvor kollegiet holder sig orienteret om ændringer i skolepolitik, lovgivning, åbninger for anerkendelse af skoleformen og tilskudsmuligheder og nye tiltag i samfundet. Oplysning og information er vigtige faktorer, der gør det muligt at følge med i tidens krav.

Klokken 15.15 til 16.45 afholdes skolens fælleskonference, hvor lærerne mødes i et fælles arbejde. Konferencens hovedopgave er det pædagogisk/esoterisk arbejde, samt arbejdet med en fælles billeddannelse og forståelse for den enkelte klasse og dens elever. Arbejdet med pædagogikken og menneskekundskaben er hjertet i skolens hverdag og derfor af vital vigtighed for skolens liv.

En gang i måneden erstattes fælleskonferencen af møder i skolens fagudvalg, der bl.a. har til opgave at følge de enkelte fag igennem skoleforløbet og tilse, at undervisningen stemmer overens med skolen undervisningsplaner.

8. SKOLENS SPECIALCENTER

Skolen tilbyder specialundervisning til de elever, der måtte have behov for det. Specialundervisningen kan enten foregå som støtte i klassen eller som ex. dansk- eller regneundervisning uden for klassen, individuelt eller på små hold. Specialundervisningen finder altid sted i samarbejde med elevens forældre og klasselærer.

Skolen kan søge Undervisningsministeriet via Uddannelsesstyrelsen om et økonomisk tilskud, såfremt behovet for specialundervisning overstiger skolens mulighed for at give denne. Det foregår via PPR (Pædagogisk Psykologisk Rådgivning) der samtidig kan rådgive lærere og forældre og anbefale, hvilken form for specialundervisning, der vil være den bedste for den enkelte elev.

Når skolen søger Uddannelsesstyrelsen om økonomisk tilskud til specialundervisning, sker det altid som en direkte ansøgning til det enkelte barn, og det foregår oftest således:

- Klasselæreren taler med forældrene til et barn, der kunne have gavn af ekstra hjælp. Hvis forældrene er enige i dette, skal behovet klarlægges nærmere, og klasselæreren henvender sig derfor til skolens Specialcenter. Lærerne kan ikke henvende sig til skolens Specialcenter uden om forældrene.
- Der afholdes et møde på skolens Specialcenter, hvor også en psykolog fra PPR deltager. Her beskrives elevens vanskeligheder, og det beslutes, hvad næste skridt skal være. Enten venter man og ser tiden an, evt. etableres der undervisning på et eksisterende hold, eller også laves der en skriftlig indstilling PPR, hvor forældrene også kan skrive deres bidrag.
- Når PPR har modtaget en indstilling, involveres enten læsekonsulent, talepædagog, psykolog, m.fl. afhængig af, hvad man har aftalt på det forudgående Specialcentermøde.
- Afhængig af elevens problematik og alder, samt hvilke personer, der inddrages fra PPR, afholdes diverse møder med elev, forældre og lærere.
- Til sidst udarbejdes en rapport og en handlingsplan, og det beslutes, hvor mange timer der skal søges.

- Almindeligvis kan der én gang årligt søges om timer i Uddannelsesstyrelsen, der bevilliger direkte til den enkelte elev. Bevillingen følger skoleåret.

Specialcenteret afholder desuden årlige statusmøder på de elever, der allerede én gang har fået tildelt timer for at finde ud af, om ansøgningen skal fortsætte i det kommende skoleår. På statusmøderne deltager forældre, klasselærer, speciallærer, psykolog eller læsekonsulent, helse-eurytmist Emilie Nordgreen samt Specialcenterets leder og koordinator Linda Starup. Hun kan træffes på linda@sydskolen.dk

9. EVALUERING AF ELEVERNE I SPECIALKLASSERNE.

DAGLIG EVALUERING.

Da der i specialklasserne i de fleste fag arbejdes med meget små grupper, er det muligt for både klasselærer og faglærere at foretage en kontinuerlig daglig evaluering af den enkelte elev, både med henblik på faglig udvikling samt individuel og social trivsel. Denne formidles videre til forældrene igennem barnets kontaktbog og er ligeledes, specielt i de mindste klasser, det daglige kommunikationsmiddel mellem hjem og skole, således at barnets helhedssituation løbende evalueres.

UGENTLIG EVALUERING.

En gang om ugen mødes alle lærere og alle pædagoger fra Specialklassernes FO. Mindst én elev evalueres hver uge med fokus på trivsel, udvikling og nye målsætninger.

ÅRLIG EVALUERING.

Hvert år bliver alle elevers samlede situation grundigt evalueret. Denne evaluering foregår i tre trin:

1. Forældre, klasselærer, faglærere, terapeuter og den antroposofiske lægekonsulent holder et møde af ca. 1. times varighed, hvor fokus primært er lagt på barnets trivsel og udvikling i hjemmet.
2. Pædagogisk elevbehandling, hvor hele personalet i Specialklasserne deltager. Der bruges ca. en time pr. elev til beskrivelser, evaluering, fremtidsmål og – ønsker for eleven.

3. Forældrekonsultation, også af ca. en times varighed, hvor forældre, klasselærer og kontaktpædagog fra FO mødes. Her fortæller om evalueringen og Specialklassernes fremtidsmål og – ønsker for eleven. Gennem dialog i dette forum er der desuden mulighed for at komme frem til flere og nye tiltag for eleven både i og udenfor skolen.

To gange om året inviteres alle forældre samlet til forældremøde. Møderne er tilrettelagt således, at en del af aftenen er for den samlede forældregruppe og en del for de respektive klasser. På disse møder er både helheden og de enkelte klasser som gruppe i fokus. Der fortæller om klassens aktuelle situation og fremtidsplaner.

SKEMALÆGNING.

Efter den årlige store evaluering og før den nye skemalægning mødes klasselærere og faglærere. Hver elev evalueres med henblik på at lægge det mest optimale skema med hensyn til den enkelte elev, den enkelte klasse og den samlede gruppe.

REVISITERING TIL PPR OG SU – STYRELSEN

Hvert år før jul udarbejdes en detaljeret beskrivelse og evaluering af elevens:

a: **Fysiske/motoriske udvikling** samt den fremtidige målsætning for denne.

b: **Sociale/emotionelle udvikling** samt fremtidige målsætninger for denne.

c: **Sproglige/kognitive udvikling** samt fremtidige målsætning for denne.

10. TILSYN

Skolen er underlagt de lovpligtige tilsyn samt et særskilt tilsyn, da vi har fravalgt folkeskolens afgangsprøve. Det valgte eksterne tilsyn følger den udarbejdede tilsynsplan. Den årlige tilsynsrapport kan ses på skolens hjemmeside.

11. EVALUERING AF SKOLENS SAMLEDE UNDERVISNING I SKOLEÅRET 2010/11

Færdselslære

I henhold til skolens beskrivelse af den obligatoriske undervisning i færdselslære har der i indværende skoleår været følgende forløb på skolen.

- 8. klasse har altid opgaven som skolepatrulje. Alle klassens elever tager del i opgaven ved at stå vagt i krydset Strandvejen/Carl Nielsens vej. Som introduktion til denne opgave har der været besøg fra Politiet i Aarhus, som instruerer i, reglerne for

skolepatruljer samt færdselsreglerne for både fodgængere, cyklister og biler i det pågældende kryds. Politiet aflægger regelmæssigt besøg i krydset om morgenen for at have tilsyn med opgaven. Skolepatruljen overgår til kommende 8. klasse fra august 2011.

- **1. børnehaveklassen** er vi på tur hver dag. Dette giver os mulighed for, at øve trafikregler med børnene meget konkret.
Vi øver bl.a. børnene i:
  - at se til venstre, til højre og til venstre igen, før vi går over en vej uden fodgængerovergang.
  - Når vi skal over fodgængerovergange øver vi os i, at se efter om der kommer biler, og fortæller om at have øjenkontakt med bilisten.
  - Vi øver os i at vente før cykelstierne.
  - Vi øver børnene i at være vågne og opmærksomme, når vi skal over vejen ved lyskryds. De skal selv være med til at se, hvornår vi må gå.
  - I T- kryds øver vi os desuden i, at se om der kommer biler bagfra.

1. klasse færdes i trafikken når vi er ude at gå en lille tur. Her øver vi os i at forstå vigtigheden af gå stille og roligt. Vi passer godt på hinanden, dvs. at vi ikke skubber til hinanden, da det kan gå galt med både cykler og biler. Vi må ikke løbe og pjatte, når vi er tæt på trafikken. Dette snakker vi om i klassen inden vi går. På selve turen øver vi os i at orientere os og lærer, hvad der er højre og venstre. Vi krydser vejene, ved fodgængerfelt også selvom det betyder en omvej for os. Vi lærer at se efter biler og følge farverne i lyskrydsene.

- **2. klasse** har i dette skoleår trænet færdsel i trafikken på forskellige måder: Vi har kørt med bus til byen, hvor vi havde lejlighed til at gå på et almindeligt fortovej, men også at gå på en befærde gågade (biler og cykler), hvor vi kunne øve opmærksomhed i forhold til dem.
Med direkte henblik på at øve opmærksomheden, når man går i flok, har vi foretaget gåture i området med indlagte ”forhindringer”. Lyskryds med helle i midten, hvor vi øvede, hvad man skal gøre, hvis lyset pludselig skifter, og man befinder sig på vejen. Der blev øvet at krydse en fodgængerovergang, hvor lysreguleringen var ude af drift – hvordan orienterer man sig så?
Ydermere måtte eleverne krydse vejen 2 børn ad gangen flere steder, hvor der ikke var lysregulering, men dog trafik fra begge sider. Opmærksomheden blev øvet i forhold til at orientere sig om, hvorvidt der var biler eller andre trafikanter på vej eller ikke. Det blev indskærpet, at det var en dårlig ide at tage chancer.

3.klasse. Ved flere lejligheder har 3. klasse været på ture rundt i lokalområdet.

Forud for turene har der altid været talt i klassen om, hvordan vi skal forholde os i trafikken: F.eks. gå 2 og 2 så vi ikke generer andre gående, og hvordan vi skal forholde os inden vi krydser vejene.

I efteråret skulle hele klassen krydse Strandvejen og det gør vi kun ved en fodgængerovergang i et trafikkrøds – men denne dag, duede trafiklyset ikke, så der blev grundigt øvet, hvordan man bedst ser sig for, da vejen var trafikeret og der kom trafik fra mange sider.

I december var klassen på en teatertur i Århus centrum. Vi kørte med bus, og lærte også på denne tur at være opmærksomme på cyklister, når vi skulle på og af bussen. Ligeledes blev meget trafikerede veje krydset, og alle fik øvet sig i at se sig godt for til alle sider.

4.klasse. I 4.klasse vil vi gå lokale vandreture, hvor vi vil pleje oversigt og færdselsforhold i storbyen. Derudover vil vi tage på cykeltur og genopfriske de vigtigste færdselsregler i den forbindelse. Endelig tager vi på lejrskole hvor vi gør brug af offentlige transportmidler og øver orienteringsevne og adfærd.

5.klasse. 5. klasse har været på cykeltur fra skolen til Moesgaard med henblik på at lære at færdes i trafikken.

Vi koncentrerede os om at holde overblikket i forhold til den højredrejende trafik, hvor der blev gjort opmærksom på vigtigheden af at få øjenkontakt med bilisterne før man kørte ud i krydset. Der blev lagt vægt på, at lære at række hånden ud før sving samt at markere stop, da det sender vigtige signaler til bilisterne. De lærte at overhale hinanden og andre cyklister, ved at markere med ringklokken, samt at tage hensyn til de gående. Der blev også sat fokus på at holde til højre, samt at køre en og en på den smalle sti.

Overskolen:

I 9. klasse træffer skolen aftale med en ekstern trafikinformatør om et foredrag på skolen. Dette med henblik på at formidle en mere følelsesbetonet vinkel på fornuftige trafikvaner. Trafikinformatørerne har typisk egen erfaring med invaliderende ulykker, og de lægger op til en dialog med eleverne om indtagelse af alkohol, kombineret med køretøjer, sikkerhed i trafikken, cykelhelme mm., men ikke deciderede færdselsregler og statistikker. Foredraget er af opdragende karakter.

Seksualundervisning

Skolens seksualundervisning har i indeværende undervisnings år fulgt den beskrevne undervisningsplan omkring biologiundervisningen i 7. – 9. klasse samt tilbuddet fra

Aarhus kommunes sundhedsplejerske. Derudover har 7. klasse haft nedenfor beskrevne forløb.

Seksualundervisning for 7 klasse.

Vi har i år i 7 klasse valgt at have to omgange med seksualundervisning. Vi har fulgt sex og samfunds tema i uge seks, som i år handlede om det, at være sig selv og være i stand til at sige fra. Skolens AKT pædagog har været i klassen i hele uge seks. Hvor der, via gruppearbejde, dialog og diskussioner blev arbejdet med årets tema. I år handlede det meget om følelser, næste år vil temaet være et andet, men arbejdsmetoden vil være den samme.

Da de unge mennesker i 7 klasse havde evalueret og givet deres mening om undervisningen til kende, blev det klart, at de manglede noget helt konkret viden om prævention, menstruation og graviditet, derfor hentede vi materiale hjem fra 'sex og samfund' i form af en kuffert med de forskellige former for prævention der findes på markedet. Heri gives en forklaring på, hvordan de virker og hvor de købes. Der gives også en forklaring på, hvilke sygdomme der kan hentes via seksuel aktivitet og hvordan man kan beskytte sig i mod dem. Der bliver også gjort opmærksom på, hvor vigtig brugen af kondomer er når man er ung og seksuel aktiv.

UU vejledning.

Skolen har et tæt samarbejde med 'Ungdommens uddannelsesvejledning' ved Aarhus kommune, 'UU Aarhus-Samsø'. Der er fra tilknyttet en UU vejleder fra kommunen, ligesom skolen også har sin egen interne vejleder. Skolen følger de gængse regler om uddannelsespligt og tilsyn med elevernes uddannelsesparathed.

Evaluering af skolens samlede undervisning.

På skolens ugentlige konferencer har vi haft spørgsmålet om evaluering af skolens samlede undervisningstilbud på dagsordnen.

Selve evalueringen:

Vi tog udgangspunkt i Tilsynsrapportens anbefaling, hvor der står "Det er tilsynets vurdering, at elevernes standpunkter generelt lever op til de krav, der stilles i folkeskolen. *Dog skal det påpeges, at elevernes standpunkter på visse klassetrin i dansk samt i sprogfagene balancerer lige over eller lige under gennemsnitskravene.*

Tilsynet anbefaler på den baggrund, at skolen i det kommende år arbejder på en yderligere udvikling af de faglige resultater og optimering af elevernes færdigheder.”

Under evalueringen blev der set på skolens egne undervisningsplaner i de pågældende fag samt for matematik. Der var enighed om, at skolens undervisning generelt lever op til disse beskrivelser, men at den enkelte lærer, skal gøre en større indsats for eget kendskab til beskrivelserne. Dog faldt blikket på, at der i matematikplanen var enkelte discipliner, der var fejlplaceret i forhold til skolens praksis på de enkelte årgange. De enkelte klasselærere og faglærere har igennem dette skoleår gjort sig umage for at leve op til undervisningsplanerne og højne det generelle standpunkt sådan som anbefalingen var fra Tilsynsrapporten.

Der var forslag om oprettelse af fagudvalg, der kunne have fingeren på pulsen i forhold til Undervisningsplansbeskrivelserne samt den særlige pædagogiske indfaldsvinkel og didaktik der knytter sig til skolen. et slags internt 'tilsyn'.

Nye tiltag i det kommende år:

Det blev derfor besluttet, at der skulle oprettes fagudvalg, der dækker alle fagområder. Udvalgene bliver samlet i grupper af fag, der har følgende opgaver:

- Afholdelse af månedlige møder med mødereferat.
- Gennemgang af Undervisningsplaner og redigering af disse, så de altid forholder sig til virkeligheden på de forskellige klasstrin.
- Se til, at den 'Waldorfpædagogiske' beskrivelse og praksis kommer tydeligt til udtryk i planerne og i den praktiske undervisning.
- Lave plan for aflæggelse af besøg i faget i de enkelte klasser i løbet af skoleåret, med efterfølgende samtale med den pågældende lærer.
- Fremlægge årets arbejde ved skolens årlige evaluering af den samlede undervisning.

Evalueringsbeskrivelsen er revideret august 2011.